

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Energetikos ministerijai

Į 2018-08-13 Nr. (7.5-09)3-1501

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

100 Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija, išnagrinėjusi Energetikos ministerijos kartu su 2018 m. rugpjūčio 13 d. raštu Nr. (7.5-09)3-1501 pateiktus išvados gauti Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektus bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl šių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektą, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų projektams neturi.

A. Sinkevičienė, tel. 219 4471, el. p. asta.sinkeviciene@finmin.lt

FINMIN Dėl SGD šilumos ūkio įstatymų projektu (EM).docx

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, LT-01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks (8 5) 279 1481

El. paštas finmin@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2018-08-23 Nr. 4E-1066

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemę gavo derinti Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. 18-9491, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. 18-9492 ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 18-9493.

Informuojame, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu, pagal kompetenciją įvertinusi minėtus teisės aktų projektus, jiems pastabų ir pasiūlymų neturi.

Pagarbiai

Direktorė

Neringa Ulbaitė

Rita Kuštan, tel. (8 5) 250 3891, el. p. rita.kustan@vvtat.lt

 Atkurtai
Lietuvai

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2018-08- Nr. (9.8-35) 6V-
Į 2018-08-13 Nr. (7.5-09)3-1501

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, išnagrinėjusi 2018 m. rugpjūčio 13 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos raštu Nr. (7.5-09)3-1501 pateiktus derinti Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – SGDTĮ projektas), Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau kartu – Projektai), pagal kompetenciją pastabų neturi, tačiau atkreipia dėmesį, kad su valstybės pagalbos Klaipėdos SGD terminalui schemos Nr. SA.36740 (2013/NN) pakeitimais susiję SGDTĮ projekto keitimai turėtų įsigalioti tik po to, kai bus gautas teigiamas Europos Komisijos sprendimas dėl Projektų Aiškinamojo rašto 13 punkte nurodyto Europos Komisijai pateikto pranešimo. Priešingu atveju, pagal SGDTĮ projektą suteikta valstybės pagalba būtų laikoma neteisėta ir, Europos Komisijai pripažinus jos nesuderinamumą su bendrąja rinka, galėtų būti išieškota iš pagalbos gavėjų su palūkanomis¹.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

Ieva Michailovaitė, tel. (8 5) 261 3157, el. p. Ieva.Michailovaitė@kt.gov.lt

¹ 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles, 16 straipsnis.

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2018-08-

Nr.

į 2018-08-14

Nr. (7.5-09)3-1501

IŠVADA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSKYSTINTŲ GAMTINIŲ DUJŲ TERMINALO ĮSTATYMO NR. XI-2053 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 32 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGIJOS IŠTEKLIŲ RINKOS ĮSTATYMO NR. XI-2023 2, 3, 10, 13 STRAIPSNIŲ, ŠEŠTOJO IR SEPTINTOJO SKIRSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR JUOS LYDINČIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO ATITIKTIES EUROPOS SĄJUNGOS TEISEI

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektus bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl šių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektą, informuojame, kad pastabų neturime.

Tačiau manome, kad teikiant įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybei derėtų lydimuosiuose dokumentuose paaiškinti, kuo remiasi prielaidos ar prognozės, jog SGD būtinasis kiekis galės būti efektyviai realizuotas rinkos sąlygomis, ypač atsižvelgiant į tai, kad gamtinių dujų biržoje galėtų egzistuoti žemesnės kainos gamtinių dujų pasiūla. Šį pasiūlymą teikiame, kadangi vienas iš SGD terminalo būtinąjo kiekio užtikrinimo tikslų yra susijęs su nacionalinio saugumo (energetinio nepriklausomumo) klausimu. Šiuo metu galiojančiu įpareigojimu pirmumo tvarka įsigyti gamtines dujas iš SGD terminalo užtikrinama, kad Lietuvos gamtinių dujų rinkoje nebūtų trečiųjų šalių tiekėjų monopolijos. Atsisakius šio reikalavimo, kyla klausimas, ar SGD terminalo būtinajam kiekiui ir toliau keliamas šis uždavinys, kadangi gamtinių dujų biržoje, esant tam tikroms aplinkybėms, atskirų tiekėjų gamtinių dujų kainos galėtų būti tikslingai dempinguojamos.

Taip pat norėtume priminti, kad su valstybės pagalba SGD terminalui susiję įstatymų pakeitimai turėtų įsigalioti ne anksčiau nei bus gautas Europos Komisijos vertinimas pagal SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatytą tvarką.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Karolis Dieninis

Ričard Dzikovič, tel. 8 706 68 082, el. p. ricard.dzikovic@etd.lt, etd@etd.lt;

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2018-08- Nr.

Į 2018-08-13 Nr. (7.5-09)3-1501

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, įvertinusi derinimui pateiktus Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektus, teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Iš įstatymų projektų nuostatų ir aiškinamojo rašto lieka neaišku, kaip bus užtikrinama, kad Klaipėdos suskystintųjų gamtinių dujų terminalo būtinasis kiekis (toliau – būtinasis kiekis) būtų realizuotas ir panaudotas. Pastebėtina, kad įpareigojimas būtinąjį kiekį realizuoti gamtinių dujų biržoje neužtikrina šio kiekio nupirkimo ir panaudojimo, kaip ir įpareigojimas šilumos tiekėjams, reguliuojamiems šilumos gamintojams ir bendriems šilumos ir elektros energijos gamintojams, suvartojantiems 50 GWh per metus gamtinių dujų, 50 procentų elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti reikalingo gamtinių dujų kiekio įsigyti gamtinių dujų biržoje. Pastarieji gali jiems reikalingą dujų kiekį įsigyti ir iš kitų rinkos dalyvių. Tokiu būdu rizika dėl būtinojo kiekio realizavimo ir panaudojimo nustatoma paskirtajam tiekėjui. Kadangi paskirtojo tiekėjo dalyviais gali būti ir kiti subjektai (ne tik valstybė), turėtų būti įvertintas kitų subjektų dalyvavimas paskirtajame tiekėjuje bei galimas šių asmenų teisėtų lūkesčių pažeidimas (pateikiant atitinkamą informaciją ir aiškinamajame rašte) iš esmės keičiant paskirtojo tiekėjo veikimo sąlygas.

2. Turėtų būti pagrįsta, kodėl pakeitimų įsigaliojimui netaikomos Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 4 d. nuostatos. Pastebėtina, kad tiek paskirtasis tiekėjas, tiek šiuo metu SGDTĮ 11 str. 3 d. pirmojoje pastraipoje nurodomi subjektai, tiek siūlomose Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 str. nuostatose nurodyti subjektai turės pasirengti pakeitimų įgyvendinimui ir sudaryti naujas gamtinių dujų tiekimo sutartis, atitinkančias naująjį reglamentavimą, tačiau pereinamasis laikotarpis tokių sutarčių sudarymui nėra numatomas (pakeitimai įsigalioja 2019 m. sausio 1 d., o ūkio subjektams sudaryti gamtinių dujų tiekimo sutartis 2018 m. pagal dar neįsigaliojusias pakeitimų nuostatas teisė nesuteikiama). Turėtų būti įvertinama ir tai, kad pakeitimai įsigalioję šildymo sezono viduryje, todėl gamtinių dujų tiekimas šilumos gamintojams turėtų būti nenutrūkstamas.

Siūlome įstatymų projektų baigiamosiose nuostatose užtikrinti elektros ir šilumos energijos gamintojų teisę sudaryti gamtinių dujų tiekimo 2019 m. laikotarpiui sutartis pagal siūlomą reguliavimą iki 2019 m. sausio 1 d., kaip ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) teisę (ir pareigą) reguliuojant kainas, priimant sprendimus dėl 2019 m. ir vėlesnių metų reguliuojamų kainų įvertinti dar neįsigaliojusį reguliavimą. Svarstyтина, ar, siekiant

šio tikslo, neturėtų būti nustatomas ankstesnis imperatyvių nuostatų dėl gamtinių dujų įsigijimo iš paskirtojo tiekėjo pripažinimo netekusiomis galios įsigaliojimas, pakeitimų taikymą apibrėžiant tik sutartims dėl gamtinių dujų tiekimo 2019 m. ir vėlesniais metais.

Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui:

1. Turėtų būti įvertinta ir pateikta atitinkama informacija aiškinamajame rašte apie paskirtojo tiekėjo tapimo aktyviu gamtinių dujų rinkos dalyviu pasekmes. Ar paskirtasis tiekėjas, pirksdamas ir parduodamas didelius kiekius gamtinių dujų, neužims dominuojančios padėties ir negalės vienašališkai veikti gamtinių dujų rinkos kainų (įvertinant įsigyjamų gamtinių dujų kainos skirtumo kompensavimą ir parduodamų gamtinių dujų kainos nereguliavimą). Taip pat, ar, siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją rinkoje, neturėtų būti numatytas privalomas Gamtinių dujų įstatymo 9 str. 6 d. ir 11 str. numatyto gamtinių dujų rinkos tyrimo atlikimas pirmaisiais naujo modelio taikymo metais, kadangi, kaip nurodyta aiškinamajame rašte, Lietuvos gamtinių dujų rinka priskiriama prie nelikvidžių ir pradinio išsivystymo lygmens.

2. Aiškinamajame rašte turėtų būti pagrįstos Suskystinto gamtinių dujų terminalo įstatymo (toliau – SGGTĮ) 11 str. 2 d. nuostatos dėl parduodamo būtinąjo kiekio kainos nereguliavimo tikslingumo ir tokio Komisijos įgaliojimų taikyti visas Gamtinių dujų įstatymo 9 str. 9 d. numatytas poveikio priemones (taip pat ir didelę įtaką dujų tiekimo rinkoje turinčiam asmeniui taikyti individualias kainų kontrolės priemones ir įpareigojimus kainas grįsti sąnaudomis ar kainomis, nustatomomis palyginamose rinkose) ribojimo.

3. SGGTĮ 11 str. 4 d. 1 p. kainos skirtumo kompensavimo mechanizmas neįvertina atvejų, kad, atskirais atvejais, net ir didesne nei vidutinė importo kaina įsigytas gamtinių dujų kiekis gali būti parduotas gamtinių dujų biržoje nepatiriant nuostolių. Atsižvelgiant į tai, abejotina ar pareiga kompensuoti įsigijimo ir vidutinės importo kainos skirtumą visais atvejais būtų proporcinga ir atitiktų viešąjį interesą. Pastebėtina, kad šiuo metu SGGTĮ 11 str. 9 d. numatomas visų atvejų įvertinimas nustatant papildomą dedamąją, tuo metu taikant siūlomas SGGTĮ 11 str. 4 d. nuostatas į sąnaudas būtų įtraukiami atvejai, kai gamtinių dujų įsigijimo kaina viršijo vidutinę importo kainą, nevertinant atvejų, kai įsigijimo kaina buvo mažesnė nei vidutinė importo kaina, ar kai paskirtasis tiekėjas, įsigydamas būtinąjį kiekį (jo dalį) ir jį realizuodamas didesne nei įsigijimo kaina nepatyrė nuostolio.

Be to, pareiga kompensuoti įsigijimo ir vidutinės importo kainos skirtumą neskatinų paskirtojo tiekėjo įsigyti gamtines dujas įmanomai palankiausiomis sąlygomis ir sudarytų prielaidas galimam piktnaudžiavimui (įvertinant ir tai, kad SGGTĮ 11 str. 2 d. nebenumatomas būtinąjo kiekio įsigijimo Lietuvos ir tarptautinėje suskystintų gamtinių dujų rinkoje tvarkos reglamentavimas Vyriausybės lygmeniu).

4. SGGTĮ 11 str. 6 d. numatomos prognozuotos SGD terminalo būtinąjo kiekio tiekimo pagrįstos sąnaudos, tačiau nei SGGTĮ nei Gamtinių dujų įstatyme liks nereglamentuotas tokių prognozių sudarymas ir apskaičiavimas, kaip ir nebus nukreipiama į įgyvendinantį teisės aktą, reglamentuojantį šiuos klausimus (dabartinių SGGTĮ 11 str. 5 d. nuostatų ir jose numatyto Komisijos reguliavimo atsisakoma). SGGTĮ 11 str. 4 d. 1 p. ir 5 d. kalbama tik apie faktinės vidutinės importo kainos nustatymą, nenumatant tiekimo pagrįstų sąnaudų prognozavimo.

5. Įstatymo projekto 2 str. 3 d. nuostatos deklaratyvios. Bendrasis įgaliojimas Komisijai nustatyti papildomą dedamąją nustatytas SGGTĮ 5 str. 2 d. Vertinant nuostatas dėl papildomos dedamosios nustatymo 2019 m. lieka neapibrėžta, iki kada ji turi būti nustatyta. Pastebėtina, kad taikyti pakeitimus ir nustatyti tai iki 2019 m. sausio 1 d. Komisija neturės įgaliojimų, kadangi

įstatymo projekto 2 str. 3 d. įsigalios tik 2019 m. sausio 1 d. Be to, kadangi siūlomuose pakeitimuose kalbama tik apie faktines sąnaudas, o prognozavimo klausimai lieka nereglamentuoti, lieka neaišku, kokias sąnaudas Komisija vertins, nustatydama papildomą dedamąją 2019 metams.

6. Pastebėtina, kad įstatymo projekto 2 str. 4 d. paskutinio sakinio nuostatos paneigia prieš tai einančio sakinio nuostatas. Siūlome įvertinti, ar paskutinis sakinyss neturėtų apimti tik išipareigojimų ir prievolių, susijusių su iki 2019 m. sausio 1 d. patiektu (turētu patiekti) gamtinių dujų kiekiu. Analogiška pastaba ir kitiems įstatymų projektams.

7. Įstatymo projekto 2 str. 5 d. nuostatose vartotinas pilnas vidutinės importo kainos pavadinimas. Be to, tikslinga aiškiai apibrėžti, apie kurio laikotarpio (įsigijimo ar 2019 m. sausio mėn.) vidutinę importo kainą kalbama.

Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui:

1. Atsižvelgiant į tai, kad pareiga sudaryti gamtinių dujų tiekimo sutartis su paskirtuoju tiekėju buvo nustatyta ne Šilumos ūkio įstatyme, be to, analogiškos nuostatos numatomos Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte, įstatymo projekto 2 str. 2 d. nuostatos laikytinos perteklinėmis. Analogiška pastaba ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektui.

2. Lieka neaišku, kokią teisės aktą, įgyvendinantį siūlomus Šilumos ūkio įstatymo pakeitimus, turėtų priimti Vyriausybė (įstatymo projekto 2 str. 3 d.)? Aiškinamajame rašte nurodyti Gamtinių dujų diversifikavimo tvarkos aprašo pakeitimai, manytina, nesusiję su būtent Šilumos ūkio įstatymo nuostatų pakeitimais. Analogiškai ir dėl Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projekto 8 str. 5 d.

Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo projektui:

1. Lieka nepagrįstas kitų prekybos gamtinėmis dujomis būdų nurodymo atsisakymas šeštajame skirsnyje (22 str.).

2. Atsisakius kitų prekybos gaminėmis dujomis būdų nustatymo, šeštojo skirsnio pavadinimas nebeatitinka turinio. Pastebėtina, kad apie galimybę įsigyti gamtines dujas ne gamtinių dujų biržoje būtų nurodoma Šilumos ūkio įstatymo 32 str. 3 d.

~~3. Energijos išteklių rinkos įstatymo 22 str. 2 d. turinys neatitiktų straipsnio pavadinimo, kadangi orientuotas į kitus prekybos būdus.~~

4. Energijos išteklių rinkos įstatymo 22 str. 1 d. ir 24 str. 1 d. atsiranda nuoroda į Prekybos gamtinėmis dujomis biržoje reglamentą, nors nuostatų, reglamentuojančių tokio reglamento tvirtinimą ir tai darančią instituciją, nei galiojantis įstatymas, nei projekto nuostatos nenumato. Pastebėtina, kad Gamtinių dujų įstatymo 2 str. 5 d. toks dokumentas taip pat nenumatytas, kaip ir aiškinamajame rašte nepateikta informacija apie poreikį priimti tokį dokumentą.

5. Siekiant aiškumo, Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 str. 2 d. nuostatas apie suvartojamų per metus gamtinių dujų kiekį siūlytina perkelti į 23 str. 1 d.

6. Įvertinant Gamtinių dujų įstatymo 2 str. 5 d. nuostatas, svarstyтина, ar vietoj gamtinių dujų biržos operatoriaus neturėtų būti Energijos išteklių rinkos įstatyme nurodomas gamtinių dujų

rinkos operatorius. Tuo pačiu siūlome įvertinti poreikį keisti Gamtinių dujų įstatymo nuostatas, susijusias su prekyba gamtinėmis dujomis gamtinių dujų biržoje, atsižvelgiant į energijos išteklių biržos sąvokos pakeitimus ir į Energijos išteklių rinkos įstatymo 10 ir 13 str. pakeitimus.

7. Lieka nepagrįsta, kodėl visiškai eliminuojama galimybė prekiauti pagalbiniais instrumentais gamtinių dujų sektoriuje, nenumatant tokios galimybės gamtinių dujų biržoje. Pastebėtina, kad vėliau, nustatius tokį poreikį, vėl turės būti keičiami įstatymai, nors šis klausimas galėtų būti išspręstas jau dabar.

8. Keičiama Energijos išteklių rinkos įstatyme įtvirtinta energijos išteklių biržos sąvoka turėtų būti suderinta Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Siūlome įvertinti, ar dėl priimtų pakeitimų neturės būti keičiamos ir Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-293.

Teisingumo viceministrė

Irma Gudžiūnaitė

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

Nr. R2-
Į 2018-08-13 Nr. (7.5-09)3-1501

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) 2018 m. rugpjūčio 13 d. raštu Nr. (7.5-09)3-1501 gavo Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – SGD terminalo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI2023 2, 3, 10, 13 straipsnių, šeštojo ir septintojo skirsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Energijos išteklių rinkos įstatymo projektas) projektus.

Komisija, pagal kompetenciją įvertinusi pateiktus projektus, teikia savo pastabas ir siūlymus.

1. Siekdami aiškumo, siūlome patikslinti Energijos išteklių rinkos įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šilumos tiekėjai, reguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai ir bendri šilumos ir elektros energijos gamintojai, kurie elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti naudoja gamtines dujas, privalo gamtinių dujų biržoje per kalendorinius metus įsigyti ne mažiau kaip 50 procentų elektros ir (ar) šilumos ~~energijai gaminti~~ **energijos gamybos reguliuojamai veiklai**, reikalingo gamtinių dujų kiekio.“

2. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos Energijos išteklių rinkos įstatymo (toliau – Įstatymas) 8 straipsnio 1 dalies 8 punktą, Komisija pagal kompetenciją vykdo energijos išteklių rinkos priežiūrą ir stebėseną, ir pagal to paties straipsnio 1 dalies 9 punktą tiria ir nagrinėja Įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų pažeidimus ir taiko pažeidėjams sankcijas ir (ar) poveikio priemones Įstatyme numatytais atvejais.

Įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šilumos tiekėjai, reguliuojami nepriklausomi šilumos gamintojai ir bendri šilumos ir elektros energijos gamintojai, kurie elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti naudoja biokurą 2014 m. privalėjo biržoje įsigyti ne mažiau kaip 10 proc., 2015 m. – ne mažiau, kaip 50 proc., 2016 m. ir vėlesniais metais – ne mažiau, kaip 100 proc. reikiamo biokuro kiekio.

Komisija atliko Įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalyje numatyto įpareigojimo energetikos įmonėms vertinimus už 2014 m., 2015 m., 2016 m. ir 2017 m. Komisijai atliekant vertinimą dėl privalomo biokuro kiekio įsigijimo biržoje ūkio subjektų, turinčių filialus, biokuro pirkimai buvo vertinami pagal atskirus filialus.

Vertinant įmonių pateiktus duomenis apie faktinius biokuro pirkimus per metus, buvo laikyta, kad Įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalyje numatytas reikalavimas dėl minimalaus privalomo energijos išteklių biržoje įsigijamo biokuro kiekio energetikos įmonėms taikytinas pagal atskiras teritorijas ar jų dalis, kuriose nustatytos valstybės reguliuojamos šilumos kainos, tai yra ūkio subjektų, turinčių filialus, atveju buvo vertinti kiekvieno filialo kuro įsigijimo duomenys. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2017 m. gruodžio 29 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eA-851-624/2017 pritarė tokiam Komisijos vertinimui bei konstatavo, kad priešingas vertinimas nėra galimas, kadangi tai prieštarautų šio teisinio reglamentavimo tikslams, kiltų abejonių dėl tokios normos atitikimo konstituciniam teisinės valstybės principui.

Energijos išteklių rinkos įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad reikalavimas ne mažiau kaip 50 proc. elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti naudojamų gamtinių dujų įsigyti gamtinių dujų biržoje yra taikomas bendram ūkio subjekto (įskaitant jo filialus) kiekiui. Komisijos vertinimu minėtas reikalavimas prieštarauja Komisijos vykdomai Įstatyme numatyto įpareigojimo tam tikrą biokuro dalį įsigyti biržoje, vertinimo praktikai.

Siekdami aiškumo, siūlome patikslinti Energijos išteklių rinkos įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 straipsnio 2 dalį nurodant, kad reikalavimas yra privalomas ūkio subjektui, neįskaitant jo filialų. Taip pat siūlome, atsisakyti formuluotėje žodžio „nurodytoms“, nes nėra aišku, kur nurodytos šios energetikos įmonės, bei akcentuojant dujų suvartojimą tik reguliuojamoje veikloje. Atitinkamai siūlome keičiamą Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas reikalavimas yra privalomas visoms ~~nurodytoms~~ energetikos įmonėms, kurios per metus **reguliuojamai veiklai** suvartoja 50 GWh gamtinių dujų ar daugiau. Vertinant nurodytą gamtinių dujų kiekį, **turi būti atskirai skaičiuojamas kiekvieno ūkio subjekto filialo ir (ar) atstovybės, turi būti įskaičiuojamas ūkio subjekto, įskaitant jo filialus atstovybes ir (ar) skirtingas gamtinių dujų pristatymo vietas**, suvartojamas gamtinių dujų kiekis per metus.“

3. Siekdami Energijos išteklių rinkos įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo Energijos išteklių rinkos įstatymo 23 straipsnio 3 dalies tikslumo, siūlome koreguoti ir išdėstyti ją taip:

„3. Šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas reikalavimas ~~nurodytoms~~ **netaikomas šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje apibrėžtoms** energetikos įmonėms ~~netaikomas~~, jeigu gamtinių dujų biržoje dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo gamtinių dujų kiekio ar jo dalies. Trūkstamas gamtinių dujų kiekis gali būti įsigyjamas kitais teisės aktuose reglamentuotais pirkimo būdais.“

4. SGD terminalo įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalis numato, kad šis įstatymas įsigalioja 2019 m. sausio 1 d. Minėto SGD terminalo įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalis numato, kad Komisija „vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, apskaičiuoja ir tvirtina 2019 ir vėlesnių metų gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos.“

Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, valstybės reguliuojamos kainos turi būti skelbiamos viešai ne vėliau kaip prieš mėnesį iki jų taikymo pradžios, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip, ir taikomos nuo mėnesio pirmos dienos.

Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji prie gamtinių dujų perdavimo kainos taikoma nuo kalendorinių metų pirmosios dienos. Atkreiptinas dėmesys, kad gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji yra įtraukiama į gamtinių dujų buitinių vartotojų tarifus, kurie, vadovaujantis Energetikos įstatymu, turi būti paskelbti iki 2018 m. gruodžio 1 d., t. y. saugumo dedamoji turi būti apskaičiuota ir viešai paskelbta anksčiau nei tarifai buitiniams vartotojams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad įstatymo įsigaliojimą, įgyvendinimą ir taikymą nustatančios nuostatos praktiškai negalės būti taikomos arba bus taikomos atgaline data: Komisija 2018 m. lapkričio mėnesį skaičiuodama ir tvirtindama nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojančią gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją prie gamtinių dujų perdavimo kainos, neturės teisinio pagrindo taikyti Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymą, kadangi minėtas įstatymas įsigalios tik nuo 2019 m. sausio 1 d.; tuo atveju, jei Komisija nuo 2019 m. sausio 1 d. pakeistų 2018 m. patvirtintą gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomą dedamąją pagal nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusį Lietuvos Respublikos suskystintų gamtinių dujų terminalo įstatymo Nr. XI-2053 11 straipsnio pakeitimo įstatymo reikalavimus, minėtas įstatymas būtų taikomas atgaline data.

Įvertinę tai, kas išdėstyta, siūlome tobulinti SGD terminalo įstatymo projekto nuostatas, numatančias įstatymo įsigaliojimą ir taikymą.

5. Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 41 straipsnio 2 dalimi, tiekėjai Lietuvos Respublikos vidaus elektros energijos rinkoje prekiauja elektros energija biržoje ir (ar) pagal dvišales

sutartis su gamintojais, vartotojais ar tarpusavyje Prekybos elektros energija taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1-244 „Dėl Prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Be to, vadovaujantis minėta įstatymo nuostata ir Taisyklių 19 punktu, visa elektros energija, kuri yra tiekiamą į Lietuvą iš kitų valstybių arba iš Lietuvos Respublikos kitoms valstybėms, prekiaujama tik elektros energijos biržoje. Atsižvelgdami į elektros energetikos sektoriuje galiojantį reglamentavimą, Komisija siūlo ateityje įvertinti galimybę analogišką praktiką pritaikyti ir gamtinių dujų sektoriuje.

Komisijos pirmininko pavaduotojas,
laikinau vykdamas Komisijos pirmininko funkcijas

Jonas Makauskas

M. Vorobjova, tel. (8 5) 250 6183, el. p. marta.vorobjova@regula.lt

